

ПРЕС КЛИПИНГ

4. фебруар 2020.

НАСЛОВИ

Програмери зарађују 125.000, док они који поправљају рачунаре само 31.000 динара (стр.3)

Држава стопирала "извоз" медицинара(стр.3)

Економист: Србија десета на свету у „одливу мозгова“ (стр.5)

Држава Србија: За права индијских радника у Србији надлежна инспекција рада САД(стр.6)

Војни синдикат Србије подноси кривичну пријаву против министра Зорана Ђорђевића(стр.8)

Програмери зарађују 125.000, док они који поправљају рачунаре само 31.000 динара

НовостиОнлине

Просечна нето плата у Србији за новембар 2019. године износила је 56.331 динар

У Србији највеће плате имају запослени у ваздушном саобраћају, а најмање они који раде у сектору смештаја и исхране, показују подаци Републичког завода за статистику.

Први су у новембру прошле године зарађивали 174.810 динара у просеку, а познато је да међу њима најбоље зарађују пилоти, копилоти и контролори летења. То је, иначе, три пута већи износ од просечне српске плате исплаћене у новембру (56.331 динар).

По висини зарада, на другом месту су запослени у сектору рударства са платама од 128.920 динара, док су програмери и консултанци добијали 125.415 динара. Тачно 113.601 динар имали су запослени који се баве научним истраживањем, док су радници на експлоатацији сирове нафте и природног гаса зарађивали 113.520 динара.

У самом врху са добрим примањима су и запослени у банкама, чије су плате износиле 107.567 динара у просеку, али и фармацеути у производњи лекова и препарата са примањима од 93.497 динара.

С друге стране, најскромнија примања имају продавци хране и пића - свега 31.244 динара у просеку.

Ови подаци показују да се најниже плате крећу у распону између 31.000 и 39.000 динара месечно, а остварују их радници који поправљају рачунаре, као и радници у производњи дрвета, запослени у текстилној индустрији и трговинама на мало широм наше земље.

Прекинут програм Службе за запошљавање кроз који је у Немачку отишло 800 здравствених радника:

Држава стопирала "извоз" медицинара Ј. Ж. СКЕНДЕРИЈА

Споразумом из 2013. посао у овој земљи сваке године добијало 110 људи

ОКО 800 медицинских сестара је у последњих седам година напустило земљу и отишло у Немачку, уз подршку једне државне институције - Националне службе за запошљавање. Кроз пројекат "Трипл вин", који је реализовала НСЗ, годишње је посао у овој земљи добијало 110 медицинских сестара и техничара.

Пројекат је део Немачке организације за међународну сарадњу ГИЗ, а на основу Споразума о посредовању и привременом запошљавању радника, држављана Србије у Савезној Републици Немачкој закљученог 2013. године. Пре неколико дана пројекат је стопиран и у овој години преко НСЗ у Немачку неће отићи ниједан наш медицински радник, а споразум ће бити и формално раскинут.

Министар за рад Зоран Ђорђевић је нагласио да Немачка неће правити проблеме због обустављања конкурса и да је ова мера део програма Владе како да смањи одлазак радника, пре

свега дефицитарних струка, из Србије у друге земље.

- Ове године неће бити организован конкурс, а следеће ће бити сагледано раскидање уговора са Немачком - рекао је Ђорђевић. - Неко је раније потписао такав споразум, али тога више неће бити.

ПЛАТА 2.000 ЕВРА ИЗНОС минималне зараде медицинских сестара у Немачкој је 2.000 евра бруто, односно после нострификације 2.400 евра. Испод овог износа послодавци који су имали уговор са "Трипле вин" пројектом нису смели да понуде потенцијалним радницима.

Сарадња у овом пројекту била је организована са више од 200 послодаваца широм Немачке и ово је био једини пројекат на међудржавном нивоу. Кандидати нису плаћали никакве надокнаде за посредовање, а све трошкове сносили су немачки послодавци.

За проф. др Дарка Маринковића, социолога рада, Србија као кандидат за приступање ЕУ мора да поштује европске стандарде, односно слободу кретања рада, капитала и новца:

- Ако хоћемо у ЕУ морамо да се отворимо за поменуто кретање, али свакако да не би требало да НСЗ или држава на овај начин подржавају одлазак наших људи у иностранство.

Стабилизовање монетарног система, нове инвестиције и постепени излазак из кризе створили су услове за квалитетнији живот и стандард људи. Међутим, мислим да је одлука о тражењу посла у иностранству данас више условљена психолошким моментом.

Проф. Маринковић сматра да државни врх мора да подстиче људе да остају и да им за то понуди одређене бенефите.

- Држава направи готов производ, а онда дозволи да он напусти земљу. То је недопустиво - каже професор. - И друге земље су се приликом уласка у ЕУ сретале са овим проблемом, али је то регулисано увођењем квота. На тај начин штитила су се тржишта обе државе. Једна није остајала без радне снаге, а у другој је њена цена остала на пристојном нивоу.

Пријављивање за учешће на поменутом пројекту ишло је искључиво преко НСЗ, па је ово био једини контролисани начин одласка у Немачку.

Михаил Арандаренко, професор Економског факултета у Београду сматра да је укидање конкурса НСЗ погрешан потез.

- То неће смањити одлазак медицинског особља у Немачку, нити било коју другу земљу - сматра наш саговорник. - На овај начин је све било регулисано прописима и радници су имали заштиту. Самосталан одлазак је много ризичнији.

Економист: Србија десета на свету у „одливу мозгова“

Британски Економист на Инстаграм профилу објавио је графикон „одлива мозгова“ што је метафора за масовно иселењавање високо образованих и талентованих неког друштва у богатије и напредније земље у којима могу боље капитализовати своја знања и вештине, на којем је на првом месту Хаити, а на 10. месту Србија.

Одлив мозгова честа је тема у земљама у развоју, где изазива страх да ће земља остати испразњена од висококвалификованог „људског капитала“.

Нове податке одливу мозгова у облику графикона је објавио британски лист Економист.

Према подацима из Извештаја о глобалној конкуритивности за 2018. годину, на ранг-лествици с бодовањем од 1, сви талентовани људи напуштају своју земљу, до 7 (талентовани људи остају у својој земљи), Србија је на 10 месту.

Иза Хаитија су Венецуела, Босна, Хрватска, Румунија, Јемен, Молдавија, Македонија, Бенин и Србија. Одлив мозгова забрињава политичаре у владајућим земљама.

А, неки економисти, оцењују да овакав тренд оставља земље у развоју без оних људи који су им потребни да би се извукле из сиромаштва.

Друга струја сматра да је страх неоправдан, јер новац које емигранти шаљу порофицама у домовини и нове вештине које са собом доносе они који се враћају надмашују штету за земљу порекла од њиховог иселењавања, преноси „Индекс.хр“.

Држава даје за запошљавање пет пута мање од обећаног у стратегији

Ове године скоро 130.000 незапослених ће добити шансу за посао преко Националне службе за запошљавање, изјавио је прошле недеље министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Ђорђевић.

Он је најавио да је за 2020. годину опредељено 3,7 милијарди динара за мере активне политике запошљавања, за подстицање запошљавања особа са инвалидитетом из буџета је издвојено 550 милиона динара, док је преко програма ИПА 2013 обезбеђено 23,6 милиона динара.

Ово је мање новца него прошле године када је издвојено за мере активне политике запошљавања четири милијарде плус 550 милиона за подстицање запошљавања особа са инвалидитетом, а отприлике на нивоу 2018. године када је потрошено 3,65 милијарде динара и додатних 550 милиона за особе с инвалидитетом. Све укупно ово је далеко мање од онога што је предвиђено националном Стратегијом запошљавања од 2011. до 2020. године.

Јелена Жарковић, професорка на Економском факултету у Београду истиче да се ради о програмима који се углавном спроводе преко Националне службе запошљавања и то су преквалификације, доквалификације, тренинзи, евентуално јавни радови.

„Држава је у стратегији запошљавања до 2020. године рекла да ће повећавати издвајања за запошљавање да би до 2020. године они достигли 0,5 одсто БДП-а. Уместо тога та средства су смањивана и сада су испод 0,1 одсто БДП-а. То је јако мали новац да би дао неке резултате“, напомиње она.

Тако малима издвајањима, према њеним речима, држава је показала да никада није одлучила да прихвати стратегију. У међувремену, програми су спровођени, чак су и странци давали новац за мере активног запошљавања, пре свега немачке и швајцарске институције за дуално запошљавање.

Ипак, држава очигледно да није имала превише воље да уложи више новца у припрему људи који се налазе на бироу за незапослене за тржиште рада.

У последњих пет година на евиденцији Националне службе за запошљавање смањује се број незапослених и у 2019. и њих је било 529.508. Колико је оптимистична изјава Ђорђевића да ће скоро 130.000 људи моћи да нађе посао преко НСЗ показује и то да је 2019. смањен број незапослених у НСЗ за нешто више од 53.500. У 2018. години ситуација је била нешто боља, па је смањен број незапослених на евиденцији за 67.474.

Међутим, добар део њих је скинут са евиденције због нејављања у одређеним временским роковима. Рецимо прошле године је обрисано са евиденције 30.487, а 2018. године 49.555 људи. Тек мањи део њих је обрисан зато што је нашао посао.

Увек је занимљиво упоредити податке о запослености и незапослености. Рецимо, у 2019. је НСЗ евидентирао 529.508 незапослених, док Анкета о радној снази (последња је за треће тромесечје 2019. године) каже да је незапослених свега 308.400. Такође, према Анкети о радној снази запослених је 2,94 милиона грађана.

Економиста Драгован Милићевић истиче да то подразумева и неформално запослене и оне који су радили најмање један сат у недељи пре спровођења анкете.

„Много прецизнија је информација из статистике регистроване запослености, мада су и ту урачунати предузетници и регистровани индивидуални пољопривредници“, напомиње Милићевић.

Према недавно објављеним подацима о регистрованој запослености у 2019. години, укупно запослених било је 2,17 милиона људи што је повећање од 42.056 људи у односуна прошлу годину.

Запослених у правним лицима било је 1,7 милиона, а запослених код предузетника 377.439, док је пољопривредника било 71.868, показује статистика.

Другим речима запослених са платом било је једва нешто преко 2,1 милиона. У трећем тромесечју, незапосленост је први пут пала испод 10 одсто након дуго времена, али стручњаци указују да су томе поред привредног раста допринели и демографија и емиграција.

„У 2018. години чланице ЕУ су регистровале 58.000 исељеничких виза за људе из Србије. Ако бисмо томе додали и све друге земље, попут САД и Канаде, сигурно их је било преко 65.000. Друга ствар је да ми ни не знамо колико имамо становника. Ја не верујем да нас има више од 6,5 милиона“, напомиње Милићевић додајући да је то најважнији разлог пада незапослености у Србији.

„У наредних шест година, рачунајући негативан прираштај и раст броја економских емиграната из Србије, број формално запослених тешко да може да буде већи од 2,35 милиона“, закључује Милићевић.

Држава Србија: За права индијских радника у Србији надлежна инспекција рада САД

Иако упозната са чињеницом да индијски радници, које је на грађевинским пословима у Србији ангажовала фирма „Николић доо“ из Краљева, раде по уговорима који нису у складу са српским законодавством Инспекција рада није реаговала по том питању, чиме је фактички прекршен суверенитет наше земље и суспендовани њени закони, сматрају експерти из области права.

Наиме, надлежни у Инспекцији рада који су својевремено проверавали однос фирме „Николић доо“ према индијским радницима нису ништа предузели, нити на било који начин санкционисали то предузеће због тога што су, мимо законских решења важећих у Србији, одређени казнени пенали радницима из Индије, који су уз то морали да потпишу и одредбу у уговору која прецизира да послодавац има право да их отпусти без образложења.

Истини за вољу, такве уговоре Индијци су потписали са америчком компанијом „ИДЕА Цапитал ЛЛЦ“ из Сједињених Америчких Држава која је фирми „Николић доо“ раднике

практично уступила за подизвођачке радове на изградњи пруге Београд – Будимпешта и Коридору 11.

Другим речима, они су на нашу територију дошли да раде везани уговором за америчку фирму а који је у потпуности не само неусклађен него и супротан законским решењима у Србији.

Међутим, без обзира што су на тај начин суспендовани и прекршени српски закони Инспекција рада током своје контроле „Николић доо“ (чија је власница Нина Николић истовремено директорка и у „ИДЕА Цапитал ЛЛЦ“) није уопште реаговала на то.

На питање портала „Истиномер“ у вези с тим случајем из Инспекције рада су одговорили да „законитошћу уговора нису ни бавили, већ само безбедношћу и здрављем на раду, јер је за уговорна права индијских држављана стварно и месно надлежна америчка инспекција рада“.

Овај потпуно збуњујући одговор није наишао на одобравање домаће правне јавности која тврди да је у конкретном случају Инспекција рада била надлежна да реагује и санкционише непоштовање српског радног законодавства.

Марио Рељановић, научни сарадник на Институту за упоредно право у Београду, каже за Данас да уговори о раду Индијаца нису усклађени са српским радним законодавством.

– У њима постоје невероватна одступања која иначе у Србији нису могућа и сматрају са флагрантним кршењем радних права запослених. Наведимо само два. Одредба да послодавац може раднику да откаже уговор о раду у било које време, без икаквог повода недозвољена је Законом о раду Србије. Чак и инспектор рада има овлашћење да суспендује, под одређеним условима, такву врсту решења о отказу, а у радном спору шанса за успех је 100 одсто. Постоје уговорне казне које су драконске и које доводе до тога да неки од запослених могу радити бесплатно за послодавца, што се, према познатим подацима ипак није десило, или радити за значајно ниже износе зараде од првобитно уговорених 300 евра месечно. На пример, казна за одсуство са посла је 50 евра дневно, иако је њихова дневница иначе четири пута мања – истиче Рељановић. Према његовим речима индијске раднике штити члан 2 Закона о раду, ставови 1 и 4 („Одредбе овог закона примењују се на запослене који раде на територији Републике Србије, код домаћег или страног правног, односно физичког лица, као и на запослене који су упућени на рад у иностранство од стране послодавца ако законом није друкчије одређено“ и „Одредбе овог закона примењују се на запослене стране држављане и лица без држављанства који раде код послодавца на територији Републике Србије, ако законом није друкчије одређено“) и члан 4 став 1 Закона о запошљавању странаца („Странац који се запошљава у Републици у складу са овим законом, има једнака права и обавезе у погледу рада, запошљавања и samozapoшљавања као и држављани Републике, ако су испуњени услови у складу са законом“).

– Нигде се не помиње изузетак од правила да се на раднике примењује радно право Србије док се налази на привременом раду у Србији. Ово питање се практично досад није ни постављало, јер се подразумевала примена српског права у хиљадама претходних случајева када су страни држављани упућивани на рад у Србију. Ипак у овом конкретном случају везаном за ангажман индијских радника Инспекција рада је навела да је немоћна према тумачењу закона које је само њима познато. Прекршајне пријаве које су поднете против послодавца односе се на кршење процедуре за добијање радних дозвола, инспектор је закључио да у тренутку вршења инспекцијског надзора већина радника нема радне дозволе и да уопште не може да ради у Србији као и на то да послодавац на месту рада није имао документацију о радницима – објашњава Рељановић.

Правник Бранко Павловић истиче за Данас да је америчка компанија фактички изнајмила индијске раднике српској фирми.

– То значи да у сваком тренутку може да их повуче и замени без образложења. Такав систем је и смишљен да би могла да се крше радничка права. Без обзира што је уобичајен у тој области запошљавања радне снаге евидентно је да доводи до угрожавања радничких права и да је у супротности са радним законодавством у Србији. Сходно томе Инспекција рада је имала

простора да санкционише такво поступање према индијским радницима на територији Србије. С друге стране, познато је да Инспекција рада у пракси готово увек излази у сусрет интересима послодаваца. У конкретном случају Инспекција рада или није хтела или није умела да се снађе због компликованости ситуације. А имала је могућност и право да реагује. Да се овакве ствари не би понављале, јер на такав начин свако може да избегава српске законе из области радног права и крши права запослених потребно је забранити да онај ко ради на територији Србије може бити ангажован и као такав третиран супротно законској регулативи Србије – наглашава Павловић.

Подсећања ради, Данас је писао да је недавно група од десетак индијских радника које је фирма „Николић доо“ изнајмила од америчке компаније „ИДЕА Цапитал ЛЛЦ“ напустила земљу уз путне трошкове од 5.000 динара по особи уместо две и по заостале плате за које тврде да им нису исплаћене.

Војни синдикат Србије подноси кривичну пријаву против министра Зорана Ђорђевића

Војни синдикат Србије (ВСС) поднеће кривичну пријаву против министра за рад, запошљавање борачка и социјална питања Зорана Ђорђевића због ометања њиховог рада, саопштио је данас тај синдикат.

Они тврде да се министарство на чијем је челу Ђорђевић протеклих месеци прећутно придружује прогону Војног синдиката Србије, кршећи законе Србије, међународне конвенције и споразуме Европске уније.

„Испрва се надлежни Одбор министарства оглушио о законом предвиђени временски рок од 30 дана – да се изјасни, да би исто то учинио и министар Ђорђевић који потпуно игнорише поднеске које му достављамо“, пише у саопштењу ВСС.

Војни синдикат Србије наводи да су они данас најпрогоњенија синдикална организација у Европи са којом се актуелна власт обрачунава најрепресивнијим методама.

„Откази, мобинг, понижавања, најниже плате у региону, одлазак 5.000 професионалца за пет година... јесу само неки показатељи односа према српској војсци и српском војнику. Наша саборност и храброст, довела је до тога да смо са друге стране најутицајнија синдикална организација у Србији. Да нам се број чланова из дана у дан повећава и поред прогона и опструкција“, кажу они.

Додају да је све очигледније да су у Србији министри умислили да закони морају да се прилагођавају њима и да могу да газе и по држави, њеним законима и грађанима.

„После Александра Вулина, најгорег министра славне српске војске, због кога ћемо се стидети пред потомцима дуго векова, и министар Ђорђевић оваквим корацима граби да се нађе у друштву политичких креатура о којима ће у будућности неки нови Домановићи и Нушићи описивати тренутно стање у српској држави“, саопштио је ВСС.

Српске инспекцијске службе одбиле да реагују на незаконите уговоре о раду странаца ангажованих на градњи пруге Београд - Будимпешта